

Załącznik
do Uchwały Nr2012
Rady Powiatu w Myśliborzu
z dnia2012 roku

**Starostwo Powiatowe
W Myśliborzu**

**Powiatowy Program Działań
na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
na lata 2012-2016**

Myślibórz 2012

Wstęp

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych służy realizacji zadań polityki społecznej. Zgodnie z art. 35 a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (z dn. 27.08.1997r.), do zadań powiatu należy min.: opracowanie i realizacja programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania, a także przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Należy zauważyć że nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Światowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych (The World Programme of Action for Disabled Persons) oraz Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych (The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities) podkreślają, iż **niepełnosprawność jest problemem społecznym i nie ogranicza się do konkretnej osoby**. Mówiąc o niepełnosprawności mamy więc na względzie relację między zdrowiem człowieka (uwzględniając jego wiek, płeć i wykształcenie), a społeczeństwem i środowiskiem, które go otacza.

Natomiast Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) niepełnosprawność (disability) określa jako każde ograniczenie, bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka.

W Polsce (wg w/w ustawy) za niepełnosprawną uznaje się osobę, która ma orzeczenie o niepełnosprawności wydane przez uprawniony organ, a także osobę, która odczuwa ograniczenie swej sprawności przy wykonywaniu podstawowych czynności, odpowiednich do swego wieku (samoobsługa, zabawa, nauka, praca). Ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą: znaczny, umiarkowany i lekki. Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych uznaje, że osoby niepełnosprawne, to takie, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi osoby niepełnosprawnej,

mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Oznacza to w szczególności prawo do:

- 1) dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- 2) dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- 3) dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- 4) nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- 5) pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- 6) pracy na otwartym rynku zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga – prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- 7) zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- 8) życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym:
 - a) dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej,
 - b) swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,
 - c) dostępu do informacji,
 - d) możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- 9) posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
- 10) pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych ma za zadanie ukierunkować i skoordynować działania, jakie mają być realizowane w tej dziedzinie w powiecie myśliborskim. Jest on również dokumentem mającym na celu ułatwić realizację przez powiat myśliborski aktywnej polityki lokalnego rynku pracy,

zmierzającej do integracji zawodowej osób niepełnosprawnych. Stanowi on również podstawę do opracowywania i realizacji programów celowych na rzecz osób niepełnosprawnych i uzyskania dodatkowych środków między innymi w ramach programów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i ze środków Unii Europejskiej.

I. Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych:

1. Rehabilitacja społeczna - ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. W ramach rehabilitacji społecznej realizowane są następujące zadania:

- **dofinansowywanie działalności warsztatów terapii zajęciowej**, które mają na celu pozyskiwanie lub przywracanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy. Terapia realizowana jest na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji, która określa min. formę i zakres rehabilitacji, metody i zakres nauki umiejętności, formy współpracy z rodziną lub opiekunami, planowane efekty rehabilitacji, osoby odpowiedzialne za realizację programu.
- **dofinansowywanie turnusów rehabilitacyjnych**, które są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu. Osoby niepełnosprawne są kierowane do uczestnictwa w turnusie na wniosek lekarza, pod którego opieką znajduje się osoba.
- **dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się**, tego typu bariery są jednymi z istotniejszych ograniczeń utrudniających, a często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym kontaktowanie się z otoczeniem. Często eliminują możliwość podjęcia zatrudnienia, a niekiedy nawet samodzielnego wyjścia z domu osoby niepełnosprawnej. Usunięcie istniejących przeszkód oraz

umożliwienie osobom niepełnosprawnym poruszania się w otoczeniu pozwala na podjęcie funkcji społecznych i zapewnia możliwość wykorzystania czasu wolnego.

- **dofinansowywanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.** O dofinansowanie mogą ubiegać się organizacje pozarządowe, prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, a jednocześnie posiadające odpowiednie dla osób niepełnosprawnych warunki lokalowe i techniczne.
- **dofinansowywanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.** W ramach tego zadania niepełnosprawni uzyskują dofinansowanie do zaopatrzenia w:
 - sprzęt rehabilitacyjny (chodzik, rower rehabilitacyjny, aparat tlenowy, itp.),
 - w przedmioty ortopedyczne (aparaty słuchowe, pionizator, wózek inwalidzki, protezy kończyn, kule,)
 - w środki pomocnicze (pieluchomajtki, cewniki, worki do zbiórki moczu itp.).

O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Aby ubiegać się o dofinansowanie trzeba posiadać dokument potwierdzający niepełnosprawność i spełnić kryterium dochodowe.

2. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej bezrobotnej, zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy niepozostającej w zatrudnieniu ale poszukującej pracy, uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Do zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowanych przez powiat, zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych należą:

- finansowanie kosztów szkoleń, stażu, prac interwencyjnych, przygotowania zawodowego dla osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy jako poszukujące pracy (art. 11 ustawy),
- finansowanie kosztów badań lekarskich lub psychologicznych (art. 2 ust. 3 ustawy o promocji)
- finansowanie studiów podyplomowych (art. 11 pkt. 8 ustawy)

- przekazanie ze środków Funduszu dla osób niepełnosprawnych jednorazowych środków na: podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (art. 12a ustawy),
- dofinansowywanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej własnej lub dzierżawionej, prowadzonej przez osobę niepełnosprawną (art. 13 ustawy),
- zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, bezrobotnych lub poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu, skierowanych do pracy przez powiatowy urząd pracy, a także osób pozostających w zatrudnieniu jeżeli niepełnosprawność powstała w czasie pracy u danego pracodawcy, do wysokości 20-krotnego przeciętnego wynagrodzenia za każde przystosowane stanowisko pracy (art. 26 ustawy),
- zwracanie pracodawcy, który zatrudnia pracownika niepełnosprawnego, miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników, pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy (art. 26d ustawy),
- zwracanie pracodawcom kosztów poniesionych na wyposażenie stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej, bezrobotnej lub poszukującej pracy i nie pozostającej w zatrudnieniu, do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia (art. 26e ustawy),
- zwrot kosztów szkolenia organizowanego przez pracodawcę dla zatrudnionych osób niepełnosprawnych, do wysokości 80% tych kosztów, ale nie więcej niż do wysokości dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia dla jednej osoby (art. 41 ustawy),
- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie, (art. 35a ustawy),
- współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów, (art. 35a ustawy),

- doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne, (art. 35a ustawy),
- współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych, (art. 35a ustawy),
- uczestnictwo w programach dofinansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jak również ze środków Unii Europejskiej w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

II. Realizacja praw osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne powinny mieć możliwość korzystania z wszelkich praw jakie im przysługują. Do tych praw należą min.:

- prawo do świadczeń zdrowotnych, leczniczych i rehabilitacyjnych,
- prawo do nauki, do szkolenia się,
- prawo do pracy odpowiedniej do rodzaju i stopnia niepełnosprawności,
- prawo do świadczeń z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej,
- prawo do uczestnictwa w życiu publicznym, kulturalnym społeczności miejskiej, itp.

Podejmowane są działania, aby stworzyć możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne z praw im przysługujących. Nadal jest jeszcze wiele do zrobienia. Podejmowane są wciąż nowe inicjatywy.

III. Cele programu:

1. **Wspomaganie działań służącym realizacji praw osób niepełnosprawnych**
 - stała współpraca oraz wymiana niezbędnych informacji z instytucjami, placówkami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. **Pomoc osobom niepełnosprawnym w poprawie jakości życia, w rozwijaniu świadomości społecznej oraz rozwiązywaniu występujących problemów** – uczestnictwo w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz w rekreacji i turystyce w dużej

mierze decyduje o jakości życia, funkcjonowaniu oraz rozwoju ludzi niepełnosprawnych. Aktywna działalność powiatu poprzez:

- współorganizowanie z różnymi instytucjami imprez dla osób niepełnosprawnych,
- promowanie informacji o możliwości dofinansowania ze środków PFRON,
- aktywizacja środowiska lokalnego na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym,
- rozpowszechnianie informacji takich jak: adresy instytucji świadczących pomoc osobom niepełnosprawnym na terenie powiatu, możliwości i sposoby otrzymania pomocy, służb pośrednictwa pracy, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- udzielenie pomocy osobom niepełnosprawnym w oparciu o działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej,

3. Likwidacja barier funkcjonalnych w tym architektonicznych komunikacyjnych i transportowych- podejmowanie działań zmierzających do usuwania wszelkich barier, które uniemożliwiają oraz utrudniają osobom niepełnosprawnym normalnie funkcjonowanie w społeczeństwie poprzez:

- egzekwowanie na etapie projektowania i realizacji, dostępności dla osób niepełnosprawnych nowobudowanych i modernizowanych obiektów na terenie powiatu,
- wytyczenie przed budynkiem starostwa, urzędów i innych budynków użyteczności publicznej kolejnych miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych interesantów,
- likwidacja barier architektonicznych, komunikacyjnych i transportowych w miejscach, budynkach, instytucjach użyteczności publicznej – budowa podjazdu, przystosowanie toalet, poszerzenie drzwi, zamontowanie poręczy, zakup pojazdów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych itp.,
- propagowanie informacji o możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON

4. Aktywizacja zawodowa, zatrudnienie i przeciwdziałanie bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych poprzez:

- organizowanie szkoleń w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej,
- stworzenie możliwości przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem lokalnego rynku pracy,
- propagowanie informacji na temat możliwości przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych,
- rozpowszechnianie informacji dla pracodawców w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- wspieranie stażu osób niepełnosprawnych,
- doskonalenie i uaktywnianie przepływu aktualnych informacji dotyczących aktywizacji osób niepełnosprawnych.

5. Profilaktyka i edukacja społeczna- istotnym elementem jest wczesne podejmowanie profilaktyki zdrowotnej, dążącej do likwidacji lub przynajmniej znacznego ograniczenia przyczyn niepełnosprawności. Działania profilaktyczne powinny zostać podjęte we wszystkich obszarach życia społecznego i zawodowego przez:

- instytucje, placówki oświaty, kultury, zdrowia i pomocy społecznej,
- analizowanie najczęstszych przyczyn powodujących niepełnosprawności,
- prowadzenie akcji informujących społeczeństwo o głównych przyczynach niepełnosprawności
- upowszechnianie zdrowego stylu życia,
- prowadzenie ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi i samorządami gminnymi w zakresie działań o charakterze informacyjnym i profilaktycznym.

6. Udział Powiatu w programach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz pozyskiwanie funduszy z Unii Europejskiej poprzez :

- konstruowanie, realizacje wniosków z Unii Europejskiej,

- udział w programach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- opinie wniosków, uwagi w realizacji w różnych obszarach.

IV. Oczekiwane rezultaty

- zwiększenie sprawności funkcjonalnej i aktywności życiowej osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego,
- zwiększenie znajomości problemów osób niepełnosprawnych wśród społeczności lokalnej, sąsiadów oraz władz samorządowych,
- pobudzenie współpracy między organizacjami pozarządowymi, służbami społecznymi, samorządami lokalnymi, osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami,
- stałe podnoszenie wiedzy i kwalifikacji pracowników pierwszego kontaktu oraz doskonalenie metod ich pracy,
- wzrost liczby osób niepełnosprawnych prowadzących samodzielne życie społeczne i zawodowe,
- zwiększenie liczby dorosłych osób niepełnosprawnych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe lub podnoszących kwalifikacje,
- koordynacja przedsięwzięć wszystkich podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych w celu likwidacji wszelkich barier funkcjonalnych,
- wprowadzenie skutecznych form przekazu informacji o prawach i uprawnieniach przysługujące osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom,
- podniesienie akceptacji społecznej dla osób niepełnosprawnych,
- podniesienie świadomości o prawie osób niepełnosprawnych do ochrony przed dyskryminacją,
- zmniejszenie liczby osób powiększających grupę osób niepełnosprawnych poprzez promocję zdrowego trybu życia, profilaktykę zapobiegania urazom, zatruciom i chorobom,
- zwiększenie świadomości społecznej na temat aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie możliwości podejmowania pracy, także w samodzielnej formie przez osoby niepełnosprawne na lokalnym rynku pracy.

Podsumowanie

Przedstawiony program wskazuje na konkretne działania mające na celu poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu powiatu myśliborskiego.

Program poprzez pobudzanie aktywności osób niepełnosprawnych pragnie wzmocnić ich potencjał. Z dotychczasowych obserwacji wynika, że osoby niepełnosprawne przyjmują bierną postawę lub wycofują się z życia społecznego i zawodowego i właśnie dlatego stanowią grupę zagrożoną wykluczeniem społecznym.

Wdrożenie opracowanego programu ma na celu stopniowe eliminowanie występujących problemów osób niepełnosprawnych zamieszkujących teren naszego powiatu. Aby podjęte działania przyniosły założone efekty, należy zaangażować w te działania wiele podmiotów, wykorzystać wszelkie zasoby personalne oraz materialne, gdyż w taki sposób wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu mają ogromne możliwości wsparcia osób dotkniętych problemem niepełnosprawności.

Program opiera się na pomocniczości i skierowany został do niepełnosprawnych mieszkańców powiatu myśliborskiego, jest dokumentem otwartym co stwarza możliwość wprowadzania zmian w miarę pojawiających się potrzeb, rozwiązań dotyczących problemów osób niepełnosprawnych.